

LIETUVOS RESPUBLIKOS TRIŠALĖ TARYBA

NEEILINIO POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2021-05-25 Nr. TTP-6

Vilnius

Posėdis įvyko 2021-05-25.

Posėdžio pirmininkė Inga Ruginienė

Posėdžio sekretorė Valda Pranckuvienė

Dalyvavo:

Vyriausybės atstovai: Alminas Mačiulis – Vyriausybės kanclerio pavaduotojas, Vytautas Šilinskas – Socialinės apsaugos ir darbo viceministras, Aušra Putk – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Socialinio dialogo skyriaus vedėja, Rūta Juršaitė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės skyriaus vyresnioji patarėja, Gediminas Norkūnas – finansų viceministras, Audronė Miknevičienė – Finansų ministerijos Finansų politikos departamento vyresnioji patarėja, Osvaldas Šmitas – Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Ekonomikos plėtros departamento direktorius.

Profesinių sąjungų atstovai: Inga Ruginienė – Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos pirmininkė, Ričardas Garuolis – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ generalinis sekretorius, Aleksandras Posochovas – Lietuvos paslaugų sferos darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkas, Rimtautas Ramanuskas – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininkės pavaduotojas, Kęstutis Juknis – Lietuvos profesinės sąjungos „Sandrauga“ pirmininkas, Rūta Andriuškevičienė – Lietuvos profesinės sąjungos „Sandrauga“ komiteto narė.

Darbdavių organizacijų atstovai: Andrius Romanovskis – Lietuvos verslo konfederacijos prezidentas, Ričardas Sartatavičius – Lietuvos pramonininkų konfederacijos generalinis direktorius, Evalda Šiškauskienė – Lietuvos pramonininkų konfederacijos viceprezidentė, Aurelija Maldutytė – Lietuvos darbdavių konfederacijos prezidiumo narė, Sigitas Gailiūnas – Panevėžio prekybos, pramonės ir amatų rūmų prezidentas, Gediminas Rainys – Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijos patarėjas ekonomikos klausimais, Aušra Žliobaitė – Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmų Kooperacijos ir teisės skyriaus vedėja.

Kiti asmenys: Eglė Neciunskienė – Lietuvos Respublikos Vyriausybės Socialinės politikos grupės vadovė, Justas Mundeikis – ekonomistas, Eigilė Čygaitė – Lietuvos pramonininkų konfederacijos ekspertė, Janina Matuizienė – Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos generalinė sekretorė, Jelena Polijančuk – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės skyriaus vyresnioji patarėja, Viktorija Trachimovič – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės skyriaus vyriausioji specialistė, Ūla Urbaitė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Socialinio draudimo skyriaus vyriausioji specialistė, Agnė Nakčerienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės skyriaus patarėja, Vytautas Kirkickas – Lietuvos profsąjungų lygos jaunimo organizacijos vadovas, Vladimir Banel – Nacionalinio pareigūnų profesinių sąjungų susivienijimo pirmininkas, Bronius Bučelis – Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos Lietuvos kelių ir autotransporto darbuotojų profesinių sąjungų federacijos pirmininkas, Ramunė Motiejūnaitė-Pekkinen – Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos viešųjų ryšių specialistė.

Darbotvarkė:

Posėdžio darbotvarkės tvirtinimas;

1. Dėl darbdaviui išliekančios prievolės mokėti išeitines kompensacijas ir atostoginius išeinantiems darbuotojams ekstremalios situacijos (karantino) metu;
2. Dėl kito Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio.

Posėdžio darbotvarkės tvirtinimas.

Inga Ruginienė informavo, kad šiandien pirmininkaus posėdžiui vietoj Dalios Jakutavičės, kuri dėl svarbių priežasčių negali dalyvauti posėdyje. Ji priminė, kad darbdavių

šalies atstovai išimties tvarka prašė svarstyti vieną svarbų klausimą ir pasiūlė pritarti darbotvarkei.

Ričardas Sartatavičius sakė, kad Lietuvos pramoninkų konfederacija siūlo į kito posėdžio darbotvarkę įtraukti klausimą dėl Užimtumo įstatymo projekto, kurio medžiagą Trišalės tarybos nariai šiandien gavo.

Kęstutis Juknis ir Rūta Andriuškevičienė priminė, kad yra neišspręstas pirmininkavimo klausimas. Padarė pastabą, kad yra užgrobtą valdžia ir siūlė tai išspręsti. Mano, kad Inga Ruginienė neturi teisės pirmininkauti posėdžiui.

Inga Ruginienė sakė, kad klausimas yra išspręstas, o jei nepritariama – galima skųsti atitinkama tvarka.

Kęstutis Juknis dar kartą paprašė, kad būtų išspręstas šis klausimas, o jeigu nebus atsižvelgta į prašymą, sakė, ginčys šio posėdžio teisėtumą. Taip pat sakė, kad Inga Ruginienė nusišalintų nuo pirmininkavimo. Pasiūlė, kad pirmininkauti būtų pavesta Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, kol bus išspręstas šis klausimas.

Vytautas Šilinskas pasiūlė atidėti pirmininkavimo klausimą, nes darbotvarkėje yra vienas konkretus klausimas dėl Darbo kodekso, kurį reikia apsvastyti. Jo nuomone, yra konfliktas ir pirmininkavimo klausimas turėtų būti sprendžiamas atskirai, negaišinant visų laiko.

Sigitas Gailiūnas atkreipė dėmesį į posėdžio teisėtumą dėl pirmininkaujančių pasikeitimo ir palinkėjo profesinėms sąjungoms susitikti, išsiaiškinti ir rasti kompromisą, imant pavyzdį iš darbdavių organizacijų pusės.

Inga Ruginienė atsakė, kad Trišalės tarybos nuostatuose viskas parašyta dėl teisėtumo, dėl pirmininkavimo ir dėl pavadavimo.

Ričardas Sartatavičius pritarė, kad dėl posėdžio teisėtumo jam galėtų pirmininkauti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atstovas.

Aleksandras Posochovas sakė, kad viena iš trijų šalių balsavimo būdu nusprendžia ir teikia pirmininko kandidatūrą. Didžioji dalis profesinių sąjungų nusprendė, kad pirmininkaus Dalia Jakutavičė. Mano, kad nebereikia kištis nei Vyriausybei, nei darbdaviams.

Rimtautas Ramanauskas pritarė, kad profesinių sąjungų pusė balsavo ir buvo nuspręsta, kad pirmininkaus Dalia Jakutavičė. Pabrėžė, kad Dalia Jakutavičė šiandien raštu paaiškino, kodėl vietoj jos pirmininkaus Inga Ruginienė. Siūlė nesivelti į diskusijas, o dirbti pagal darbotvarkę.

Kęstutis Juknis sakė, kad „Sandrauga“ nesutinka ir prašo, kad pirmininkautų Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atstovas. Sakė, kad dėl pirmininko rinkimo nebuvo nei balsavimo, nei argumentų.

Rūta Andriuškevičienė prašė Vytauto Šilinsko pirmininkauti, kol neišspręstas klausimas dėl pirmininkavimo. Ji pabrėžė, kad jeigu nebus atsižvelgta į prašymą, „Sandrauga“ skųs šio posėdžio teisėtumą.

Vytautas Šilinskas sakė abejojantis, ar Vyriausybė gali perimti pirmininkavimą iš darbuotojų. Mano, kad tai būtų dar labiau neteisėta.

Aušra Putk informavo, kad perimti pirmininkavimo negalima, kadangi tai yra profesinių sąjungų pusės susitarimo klausimas. Siūlė svarstyti darbotvarkės klausimą ir sakė, kad posėdžio teisėtumą lemia dalyvavimas, o šiuo atveju kvorumas yra.

Andrius Romanovskis klausė, kaip Trišalės tarybos nuostatuose apibrėžta situacija dėl pirmininko pavadavimo.

Inga Ruginienė atsakė, kad ji pavaduoja pirmininkę, vadovaudamasi Trišalės tarybos nuostatų 28 punktu.

Kęstutis Juknis klausė, ar gali neteisėtas pirmininkas perduoti pirmininkavimą kitam neteisėtam pirmininkui.

Andrius Romanovskis pasiūlė šiandien svarstyti darbotvarkės klausimą, o pirmininkavimo klausimą spręsti kitame posėdyje.

Kęstutis Juknis kalbėjo apie Trišalės tarybos nuostatų 22 punktą, kuriame sakoma apie rotaciją.

Andrius Romanovskis sakė, kad šį konkretų pasiūlymą dėl nuostatų pakeitimo gal galima būtų svarstyti kitame posėdyje.

Inga Ruginienė sakė sutinkanti su Andriaus Romanovskio pasiūlymu ir pakvietė svarstyti svarbų darbotvarkės klausimą.

NUTARTA:

1. Pritarti posėdžio darbotvarkei.

2. Į kito Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio darbotvarkę įtraukti klausimą „Dėl Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 5¹, 25, 35, 41, 42, 43 ir 481 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto“.

3. Atsižvelgiant į Lietuvos profesinės sąjungos „Sandrauga“, Vyriausybės ir Lietuvos verslo konfederacijos atstovų išsakytą nuomonę, siūlyti į kito Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio darbotvarkę įtraukti klausimą dėl Lietuvos Respublikos trišalės tarybos nuostatų 22 p. pakeitimo.

1. SVARSTYTA. Dėl darbdaviui išliekančios prievolės mokėti išeitines kompensacijas ir atostoginius išeinantiems darbuotojams ekstremalios situacijos (karantino) metu.

Jelena Polijančuk, Darbo santykių komisijos (toliau – DSK) pirmininkė, trumpai pristatė gegužės 19 d. vykusio DSK posėdžio nutarimus. Informavo, kad buvo užfiksuotos skirtingos nuomonės bei pristatė kiekvienos šalies poziciją.

Inga Ruginienė paklausė apie tokių atvejų statistiką ir pasiūlė apsikeisti argumentais bei suformuluoti išvadas.

Jelena Polijančuk, atsakydama dėl darbuotojų skaičiaus, kurie buvo atleisti pagal Darbo kodekso 56 str. 1 d. 1 p. (darbuotojo prašymu), pateikė „Sodros“ duomenis: per 2019 metus atleisti 174 darbuotojai, o nuo 2020 m. kovo 15 d. iki 2021 m. gegužės 13 d. – 328 darbuotojai.

Inga Ruginienė atkreipė dėmesį, kad šie skaičiai nėra dideli.

Ričardas Sartatavičius kalbėjo, kad šie nedideli skaičiai neatspindi tikrosios situacijos ir jie gali padidėti.

Evalda Šiškauskienė kalbėjo apie tai, kad Seime keičiant Darbo kodeksą, šis punktas buvo tiesiog praleistas. Ji įvardino tokius atvejus kaip darbuotojų piktnaudžiavimą, kuris sklinda „iš lūpų į lūpas“ ir sakė norinti, kad būtų viešai paskelbta, kad šis Darbo kodekso punktas yra pakeistas. Taip pat sakė, kad darbuotojams kaupiasi daug atostoginių ir situacija yra labai sudėtinga.

Inga Ruginienė atkreipė dėmesį, kad kalbama apie vieną sektorių, o pakeitimas galėtų visiems sektoriams.

Evalda Šiškauskienė paprieštaravo sakydama, kad tokia pati situacija visuose sektoriuose.

Andrius Romanovskis atkreipė dėmesį, kad prastovose esantiems darbuotojams kaupiasi atostoginių biudžetas, nors yra darbuotojų, kurie faktiškai nedirbo metus laiko. Kalbėjo apie sąžiningumo principą. Taip pat išsakė nuomonę, kad galbūt darbuotojams galėtų būti numatyta pareiga eiti atostogauti karantino metu.

Inga Ruginienė paaiškino profesinių sąjungų motyvus ir nuomonę. Pritarė, kad klausimas yra sudėtingas, tačiau nei darbdaviai, nei darbuotojai nėra kalti dėl tokios situacijos. Ji sakė nesutinkanti, kad dabar yra laikas bloginti darbuotojų padėtį. Taip pat mano, kad šis klausimas jau nėra labai aktualus, nes verslas po truputį atnaujiną veiklą ir prastovų skaičius mažėja. Sakė, kad prastovomis labiausiai naudojosi paslaugų sektorius. Pabrėžė, kad nereikėtų to vadinti piktnaudžiavimu, tačiau reikėtų pagalvoti, ką daryti.

Vytautas Šilinskas sakė palaikantis darbdavių pusės nuomonę dėl to, kad Darbo kodekso pakeitimas yra reikalingas. Jis klausė darbdavių atstovų pozicijos, kodėl netinka profesinių sąjungų pasiūlymas, kad išeitines kompensacijas ir atostoginiai išeinantiems darbuotojams ekstremalios situacijos (karantino) metu būtų mokami iš Ilgalaikio darbo išmokų fondo.

Inga Ruginienė pabrėžė, kad neramina pandemio laikotarpio neapibrėžtumas. Iškėlė klausimą, kaip reiktų atskirti prastovų atvejus, t. y. prastova dėl darbdavio kaltės, ar dėl pandemijos. Mano, kad, jei nereikėtų mokėti išeitinių, darbdaviai galėtų tuo pasinaudoti.

Vytautas Šilinskas paaiškino šios nuostatos logiką ir atsakė, kad tokius atvejus kontroliuotų Valstybinė darbo inspekcija.

Andrius Romanovskis paaiškino, kad, jeigu būtų mokama iš Ilgalaikio darbo išmokų fondo, būtų neužtikrintas sąžiningumo principas. Atkreipė dėmesį, kad ši situacija – kelių mėnesių klausimas ir prastovinių subsidijų skyrimas baigsis rugpjūčio-rugsėjo mėnesiais.

Inga Ruginienė pritarė dėl subsidijų skyrimo trukmės, tačiau atkreipė dėmesį, kad ekstremali situacija tęsis.

Aurelija Maldutytė atkreipė dėmesį, kad Darbo kodekso 56 str. 1 d. 1 p. neapima šios situacijos, nes tiesiog per skubėjimą buvo praleistas šio punkto pakeitimas. Ji pasisakė apie šiuo metu esančią dar didesnę institucijų priežiūrą ir sugriežtintą kontrolę, todėl, jos nuomone, nereikėtų nerimauti dėl piktnaudžiavimo. Sakė, kad darbdavių nuomonė išlieka tokia pati, kokia buvo fiksuota 2021-05-19 Darbo santykių komisijos posėdyje.

Inga Ruginienė siūlė formuluoti pozicijas, sakydama, kad diskusijos šiuo klausimu bus tęsiamos Seime. Ji apibendrino šalių atstovų pasisakymus:

profesinės sąjungos pasilieka prie 2021 m. gegužės 19 d. Darbo santykių komisijos posėdyje išreikštos pozicijos: „Profesinės sąjungos nepritaria nei Darbo kodekso 56 str. 1 d. 1 p. keitimui, nei laikinam šios nuostatos galiojimo sustabdymui ir siūlo mokėti išeitines kompensacijas ir atostoginius išeinantiems darbuotojams ekstremalios situacijos (karantino) metu iš Ilgalaikio darbo išmokų fondo arba subsidijavimo būdu“;

darbdavių organizacijų nuomonė lieka tokia pati kaip Darbo santykių komisijoje išreikšta pozicija: „Darbdavių atstovai pritaria Darbo kodekso 56 str. 1 d. 1 p. pakeitimui, kadangi, įvertinus Darbo kodekso 47 str. 1 d. 2 p. teisinio reguliavimo tikrąją prasmę, Darbo kodekso 56 str. 1 d. 1 p. normos objektas ir interesas, kurį ši teisės norma gina, nėra prastova dėl ekstremaliosios situacijos ir (ar) karantino paskelbimo. Tad darbuotojui, kai prastova paskelbta DK 47 str. 1 d. 2 p. nustatytu atveju, neturėtų būti suteikiama teisė pasinaudoti DK 56 str. 1 d. 1 p. numatyta teise.

atsižvelgiant į tai, kad Darbo kodekso 56 str. 1 d. 1 p. pakeitimas negaliojotų atgal, darbdavių atstovai siūlo numatyti galimybę subsidijuoti išeitines išmokas ir kompensacijas už nepanaudotas atostogas, tačiau nepritaria galimybei naudotis Ilgalaikio darbo išmokų fondu.“

Inga Ruginienė paklausė Vyriausybės nuomonės.

Vytautas Šilinskas pasitikslino, kodėl darbdaviai siūlo mokėti išeitines kompensacijas darbuotojams ne iš Ilgalaikio darbo išmokų fondo ir atkreipė dėmesį, kad SADM ir VDI siūlymas yra nemokėti išeitinių.

Aurelija Maldutytė paaiškino, kad darbdaviai siūlo subsidijuoti išmokamas sumas tik iki įstatymo pakeitimo, o išmokėti darbdaviai vis tiek privalo, nes įstatymas kol kas nepakeistas.

Vytautas Šilinskas atsakė, kad subsidijavimas įmanomas nebent iš Ilgalaikio darbo išmokų fondo. Jis sakė, kad darbdaviams buvo siūlęs keisti šią nuostatą, tačiau gavęs atsakymą, kad jos nereikia keisti, todėl sakė dabar nemanantis, kad Vyriausybė šiuo metu turėtų ieškoti pinigų skolintis visos visuomenės vardu ir išeitines kompensuoti iš valstybės biudžeto.

Gediminas Norkūnas pritarė, kad iš valstybės biudžeto neturėtų būti kompensuojama ir palaikytų poziciją, kad tokiomis aplinkybėmis darbdavio kaltės nėra ir išmokų nereikėtų mokėti. Tačiau, jeigu būtų nuspręsta, kad reikia mokėti, jo nuomone, tai turėtų būti daroma tikrai ne iš valstybės biudžeto.

Evaldos Šiškauskienės nuomone, jei išmokos būtų mokamos iš Ilgalaikio darbo išmokų fondo, skaičiai nebūtų dideli. Ji sakė, kad svarbu pats principas. Sakė, kad gal galima atsiimti darbdavių nuomonę, kad nemokėti iš Ilgalaikio darbo išmokų fondo. Sakė neturinti iliuzijų, kad bus subsidijuojama iš valstybės biudžeto ir pabrėžė, kad noras buvo sustabdyti šios nuostatos galiojimą. Sakė labiau norinti pritarimo pakeisti Darbo kodekso 56 str. 1 d. 1 punktą.

Andrius Romanovskis sakė, kad darbdaviai siūlo mokėti kompensacijas ieškant kompromiso, o šiaip pritartų nuomonei, kad neturėtų būti mokama. Kalbėdamas apie ateitį, jis sakė pritariančias Lietuvos Respublikos Vyriausybės pozicijai, kad yra ne tos aplinkybės ir neturėtų būti mokama. O pasisakydamas dėl praeities – kadangi skaičiai nedideli, sakė, kad gal galėtų būti ir Ilgalaikio darbo išmokų fondas. Taip pat atkreipė dėmesį dėl toliau kaupiamų atostoginių.

Ričardas Sartatavičius pritarė, kad galima visai nemokėti išmokų, tačiau jei mokėti – išeitis būtų mokėti iš Ilgalaikio darbo išmokų fondo. Ir taip pat siekti pakeisti Darbo kodekso 56 str. 1 d. 1 punktą.

Inga Ruginienė paprašė suformuluoti galutinę darbdavių organizacijų nuomonę, sakydama, kad profesinių sąjungų nuomonė lieka tokia pati, kaip DSK posėdyje.

Ričardas Sartatavičius sakė, kad Aurelija Maldutytė buvo suformulavusi.

Andrius Romanovskis sakė, kad darbdaviai viena dalimi pritaria Vyriausybės pozicijai, kad neturėtų būti mokama, o antra dalimi – profesinių sąjungų pozicijai, kad tol, kol neįsigaliojo pakeitimai – turėtų būti mokama iš Ilgalaikio darbo išmokų fondo.

Sigitas Gailiūnas sakė, kad Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacija palaiko šią formuluotę ir poziciją.

Vytautas Šilinskas sakė, kad Vyriausybės pozicija yra iš viso nemokėti, t. y. Valstybinės darbo inspekcijos pasiūlymas. Taip pat kėlė klausimą, kaip praktiškai įgyvendinti kompensavimo mechanizmą, manydamas, kad ministerijai reikia rengti teisės aktų projektus dėl kompensavimo ir juos teikti svarstymui Trišalei tarybai.

Inga Ruginienė sakė, kad kai klausimas bus paruoštas, jis bus įtrauktas į Trišalės tarybos posėdžio darbotvarkę.

Sigitas Gailiūnas pabrėžė, kad reikia greitų sprendimų.

Evalda Šiškauskienė pasitikslino, ar yra pritarimas dėl Darbo kodekso 56 str. 1 d. 1 p. keitimo.

Inga Ruginienė atsakė, kad yra dviejų pusių pritarimas.

NUTARTA:

1. Profesinės sąjungos nepritaria nei Darbo kodekso 56 str. 1 d. 1 p. keitimui, nei laikinam šios nuostatos galiojimo sustabdymui ir siūlo mokėti išeitines kompensacijas ir atostoginius išeinantiems darbuotojams ekstremalios situacijos (karantino) metu iš Ilgalaikio darbo išmokų fondo arba subsidijavimo būdu.

2. Darbdavių atstovai pritaria Darbo kodekso 56 str. 1 d. 1 p. pakeitimui, kadangi, įvertinus Darbo kodekso 47 str. 1 d. 2 p. teisinio reguliavimo tikrąją prasmę, Darbo kodekso 56 str. 1 d. 1 p. normos objektas ir interesas, kurį ši teisės norma gina, nėra prastova dėl ekstremaliosios situacijos ir (ar) karantino paskelbimo. Tad darbuotojui, kai prastova paskelbta DK 47 str. 1 d. 2 p. nustatytu atveju, neturėtų būti suteikiama teisė pasinaudoti DK 56 str. 1 d. 1 p. numatyta teise.

3. Darbdavių atstovai pritaria Lietuvos Respublikos Vyriausybės pozicijai - Darbo kodekso 56 str. 1 d. 1 p. keitimui ir nemokėti išeitinių kompensacijų išeinantiems darbuotojams ekstremalios situacijos (karantino) metu.

4. Darbdavių atstovai pritaria profesinių sąjungų siūlymui mokėti išeitines kompensacijas ir atostoginius išeinantiems darbuotojams ekstremalios situacijos (karantino) metu iš Ilgalaikio darbo išmokų fondo iki kol neįsigaliojo Darbo kodekso 56 str. 1 d. 1 p. pakeitimai.

5. Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovai pritaria Darbo kodekso 56 str. 1 d. 1 p. keitimui ir nemokėti išeitinių kompensacijų išeinantiems darbuotojams ekstremalios situacijos (karantino) metu.

2. SVARSTYTA. Dėl kito Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio.

Inga Ruginienė priminė kito eilinio posėdžio datą – birželio 8 d. 14.00 val.

Trišalės tarybos nariai pritarė.

**NUTARTA. Kitą eilinį Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdį surengti
2021 m. birželio 8 d., antradienį, 14.00 val.**

Posėdžio pirmininkė

Inga Ruginienė

Posėdžio sekretorė

Valda Pranckuvienė